

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ
ГО «ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР «МАЙДАН МОНІТОРИНГ»**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕДІАОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ»**

29 листопада 2019 року

Маріуполь 2019

УДК 378.079:371.68(477)

Медіаосвіта як інструмент розвитку громадянського суспільства в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 29 листопада 2019 р., ДонДУУ). Маріуполь: ДонДУУ, 2019. 181 с.

Засновник: Донецький державний університет управління

Редакційна рада:

головний редактор – доктор наук з державного управління, професор, ректор ДонДУУ Світлана Марова,

заступник головного редактора – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи ДонДУУ Ольга Балуєва.

Редакційна колегія:

доктор наук з державного управління, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДонДУУ, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін ДонДУУ Валентина Токарева,

старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін ДонДУУ Андрій Никифороенко.

У збірнику представлені подані на конференцію доповіді й повідомлення, присвячені аналізу теоретичних та методичних засад медіаосвіти, проблем та перспектив підвищення медіаграмотності в Україні та світі, ролі громадянського суспільства та популярних медіа у формуванні громадської думки, вивченню досвіду та перспектив інтеграції медіаосвіти в структуру навчального процесу закладів вищої школи. Для науковців, викладачів, представників медіа, аспірантів, магістрантів, студентів та всіх тих, хто цікавиться теорією та практикою медіаосвіти.

Адреса редакції: 87513, м. Маріуполь, вул. Аеродромна, 7, к. 401.

© Донецький державний університет управління, 2019

**СЕКЦІЯ 5. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

Беззуб Ірина	Роль публічних бібліотек у медіаосвіті дорослих	128
Довгань Олексій, Гайдасенко Юлія	Медіаграмотність як складник соціокомунікативного механізму публічного управління	131
Єрескова Тетяна	Медіаграмотність як чинник мінімізації соціальних ризиків сприйняття соціальної реальності у сучасному українському соціумі	133
Закірова Світлана	Інфотейнмент як вид інформаційної технології та складова медіакультури	137
Кодацька Наталя	Методи оцінювання рівня медіаграмотності як основи ефективної комунікації	140
Познякова Оксана, Приймакова Юлія	Advantages of using social media innovations in the activities of tourism industry and hospitality	142
Трима Катерина	Медіаграмотність як феномен сучасного суспільства	144
Сорокіна Ганна, Шершень Вікторія	Особливості функціонування теорії «спіралі мовчання» в українському інтернет-просторі	145
Ятчук Ольга	Медіаграмотність крізь призму вивчення інтерактивної взаємодії телеавдиторії	149

**СЕКЦІЯ 6. ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАОСВІТИ В СТРУКТУРУ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Бхіндер Наталя	Media literacy in the future teachers' training	152
Гужва Ольга, Муравська Олена	Медіакомпетентність та медіаграмотність – базові компетентності сучасного фахівця	153
Жорнова Ольга, Жорнова Олена	Медіаграмотність науково-педагогічної спільноти, або про відгук освітян на медійні повідомлення	156
Запотічна Роклана, Левчук Марта	Using online social media to support student engagement	159
Кальянов Анатолій	Світоглядна культура як детермінанта медіакомпетентності особистості	161
Крилова-Грек Юлія	Психолінгвістичний аналіз продуктів інформаційно-комунікативної діяльності як складова розвитку медіакомпетентності студентів	163
Малярчук Наталя	Розвиток критичного мислення на заняттях з історії України як важлива складова формування медіаграмотності студента	167
Слепцова Олена	Медіаосвітні виміри вокально-музичної підготовки студентів факультету мистецтв	169
Ульянова Катерина	Методика створення курсових робіт з історії журналістики в умовах очно-дистанційного навчання	172
Фурсикова Тетяна	Характеристика системи розвитку професійної медіакультури майбутніх магістрів освіти	175
Чайковська Ольга	The strategies for integration of media education in high school	178

меншинств. К.: АУП, 2014; Літостанський В. В., Іванов В. Ф., Іванова Т. В., Волошенюк О. В., Даниленко В. І., Мележик В. П. Медіаграмотність у запитаннях та відповідях для науково-педагогічних, педагогічних працівників, студентів вищих навчальних закладів та осіб, які прагнуть взаєморозуміння з медіа: Навчальна програма. К., 2014. 32 с. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2455061-15-krasih-ukrainskih-proektiv-z-mediagramotnosti.html>

2. Земцов І., Скрябіна Т. Критичне мислення як базовий компонент підготовки майбутніх учителів історії. *Рідна школа*. № 1–2. 2010. С. 21–24;
3. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. 201 с.; Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. К.: ЦВП, АУП, 2016. 243 с.

Олена Слепцова,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вокальної культури
та сценічної майстерності вчителя,
Харківський національний
педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

МЕДІАОСВІТНІ ВИМІРИ ВОКАЛЬНО-МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ

Бурхливий розвиток різноманітних медіазасобів у сучасному світі вимагає від науковців та педагогів різних країн визначення у загальному ставленні до цього процесу та постійного подальшого керівництва ним. Вирішенню цих питань, за періодикою, Рада Європи та ЮНЕСКО надають значної ваги. Закон України «Про освіту» та «Концепція впровадження медіаосвіти в Україні» також приділяють цим завданням значну увагу та окреслюють перспективи розвитку медіаосвіти в нашій державі. Згідно з «Концепцією...» педагогічно-виховний процес в Україні нині проходить другий етап впровадження медіаосвіти, пов'язаний з поступовим укоріненням медіаосвіти та стандартизацією її змісту [7, с. 1]. Одним з завдань поточного етапу є започаткування масової підготовки медіапедагогів у закладах вищої освіти та закладах післядипломної освіти, а також запровадження інтегрованої медіаосвіти на всіх рівнях освіти [1]. У «Концепції...» однією з форм медіаосвіти визначена медіаосвіта вищої школи: медіаосвітні елементи мають увійти до навчальних програм циклу професійно орієнтованої гуманітарної підготовки з інших спеціальностей у відповідних їм обсягах (предметна професійна медіаосвіта).

Питання медіаосвіти цікавили видатних педагогів минулого. К. Д. Ушинський був переконаний, що враження від зовнішнього світу людина отримує й від друкованих засобів, які одночасно є також важливими чинниками грамотності. У своїх роботах К. Д. Ушинський приділяв багато уваги вихованню духовних якостей. «У будь-якій науці, – писав він – більш чи менш присутній естетичний елемент, передачу якого учням повинен мати на увазі наставник» [3].

Визначні радянські педагоги: С. Т. Шацький, А. В. Луначарський, П. П. Блонський, Н. К. Крупська, А. С. Макаренко [2] відзначали інформаційні та освітні можливості медіа.

Нині в Україні теорію та практичні питання медіаосвіти досліджують В. Ф. Іванов, К. М. Левківський, Л. А. Найдьонова, Г. В. Онкович, Б. В. Потятинник, Г. Г. Почепцов, Н. І. Череповська та ін. [4].

Для студентів факультету мистецтв медіаосвіта є вагомим чинником професійної підготовки. Йдеться, серед іншого, про прослуховування записів видатних музикантів, диригентів, співаків, порівняльний аналіз концепцій виконання, вивчення разом із нотним текстом нюансування та фразування, агогіки вокально-музичного твору тощо. Часте прослуховування найкращих прикладів вокального виконання на практиці дуже допомагає формуванню правильних вокальних компетенцій та елементів вокальної техніки.

Переваги сучасної організації підготовки майбутніх викладачів музики та вокалу на факультеті мистецтв полягають у використанні можливостей Інтернету, соціальних мереж та каналу YouTube. 10 років тому навчально-виховний процес та формування професійних навичок залежали від фондів традиційних складових медіаосвіти – бібліотек, фонотек та ін. А нині – сучасні гаджети дають можливість вільно використовувати у професійній підготовці велику кількість електронних фондів світових бібліотек. Вистави найвідоміших театрів та виступи видатних сучасних співаків із найкращих концертних залів світу студенти факультету мистецтв мають змогу прослуховувати під час самостійної підготовки до занять з постановки голосу. А потім – обговорювати їх на практичних та індивідуальних заняттях. Перегляд та порівняння під час занять фондів записів співаків та музикантів попередніх часів дають змогу підвищити ефективність навчально-виховного процесу.

Окреме місце займають майстер-класи та теоретичні лекції з методики викладання вокалу та постановки голосу, практичні заняття з методики викладання дисциплін кваліфікації, які можуть бути підготовлені викладачем таі проведені в онлайні. Перегляд майстер-класів видатних співаків та вокальних педагогів світу також може використовуватись як під час самостійної роботи студентів, так і на індивідуальних та практичних заняттях. Участь викладача протягом прослуховувань та обговорень є необхідною та обов'язковою, тому що саме він має звернути увагу студентів на особливості виконання та порадити їм відповідні твори та виконавців, пов'язати новий матеріал з попередніми темами курсу.

При виборі нової вокально-музичної програми для індивідуальних занять доцільно використовувати можливості Інтернету, щоб одразу сформувавши у студента образ вокально-художнього твору, окреслити творчі задачі та технічні завдання. Особливо зручно, коли відкриваються майже всі відомі записи видатних виконавців. Це дає змогу викладачеві одразу аргументовано пояснити правильний вибір зразка (відносно тембру або діапазону голосу), враховуючи рік навчання та етап розвитку голосу студента. Особливого значення набуває перегляд театральних вистав та концертних виступів у роботі над художнім образом вокально-музичного твору. Аналіз різних трактувань та режисерських постановок однієї вистави вагомо збагачує уявлення студентів про створення художнього образу твору, характеру героя, дозволяє виявити методи, що використовують актори та режисер для виконання творчих завдань.

Можливість будь-якого користувача Інтернету розмістити відеоматеріали із власним виконанням на каналі YouTube дозволяє викладачу скласти власну базу вокальних та музичних помилок, помилок трактування і виконання і використовувати негативний досвід та помилки інших для ілюстрування на заняттях з постановки голосу.

На часі розвиток викладання сольного співу через мережу Інтернет. Повноцінного навчання лише через Інтернет не може бути, хоч деякі викладачі сучасних вокальних шкіл претендують на забезпечення такої повноцінності. Припускаємо елементи профанації, адже голос, записаний на аудіо, або на відео, завжди змінюється в основних показниках, тембрі, діапазоні, інтонуванні та ін. Втім, якщо викладач та студент мають велику кількість занять наживо, впродовж тривалого часу, якщо викладач добре знає недоліки голосу та голосоведіння свого студента, віддалене консультування може бути доволі ефективним, особливо під час гастролей студента чи викладача, або – його участі у міжнародних конкурсах, коли очні заняття не є можливими. Робота над художнім образом при заняттях через мережу Інтернет може бути ефективною, якщо викладач передивлятиметься вокальний твір як фільм у запису або в онлайні, одразу робитиме зауваження студенту й надаватиме поради, як виправити хиби.

Для належного освоєння студентами факультету мистецтв сучасних інтернет-технологій потрібні додаткові заняття або факультативи в комп'ютерному класі, а також – додаткові навчальні години з методики використання спеціалізованих інтернет-ресурсів. Використання таких ресурсів підвищить рівень ефективності занять з постановки голосу, методики викладання дисциплін кваліфікації, теорії музики, музичного оранжування, комп'ютерної обробки акомпанементу для майбутніх естрадних виконавців, зробить їх компактнішими та цікавішими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2016, нова редакція). URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/

2. Крутій К. Л. Медіаосвіта як напрям навчально-виховного процесу в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2013. №3.
3. Литвин А. Завдання медіаосвіти в контексті підвищення якості професійної підготовки. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pippo/2009_4/Lytvyn.htm
4. Носаченко І. М. Медіаосвіта як напрям навчально-виховного процесу // Обдарована дитина. Як виховати генія разом! 2013. №7. С. 2–9.
5. Онкович Г. В. Медіаосвіта в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. URL: <http://refdb.ru/look/2133979.htm>
6. Онкович Г. В. Технології медіаосвіти / Г. В. Онкович // Вища освіта України; тем. вип. «Вища освіта України у 14. контексті інтеграції до європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти ». 2007. Т. 5 (додаток 3). С. 357–363.
7. Проект Закону України «Про освіту» №3491-д від 04.04.2016. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konzeptciya.html>

Катерина Ульянова,
*кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики
та видавничої справи
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(м. Старобільськ, Луганська область)*

МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ІСТОРІЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УМОВАХ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальність запропонованої студії обумовлюється необхідністю виявлення основних методик та механізмів дослідницької роботи зі студентами спеціальності «Журналістика» в специфічних умовах діяльності тимчасово евакуйованого ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (Наказ МОН України №1128 від 3 жовтня 2014 р.), який позбувся напрацьованої матеріально-технічної бази для емпіричних досліджень й активно працює над її відновленням.

На сьогодні у вітчизняній журналістській освіті й методиці викладання медійних наук є чітко сформованим навчально-методичне оснащення в організації науково-дослідної діяльності студентів на рівні методичних указівок, посібників, довідників, порадників із написання різних наукових робіт (у тому числі й курсових). Такі матеріали пропонує чи не кожна повноцінна кафедра, яка спеціалізується на медіазнавстві. Більшість із них –